Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 16ης Ιουλίου 2026*

«Προδικαστική παραπομπή – Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης – Δικαστική συνεργασία σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών – Κανονισμός (ΕΕ) 2020/1783 – Άρθρο 12, παράγραφος 2 – Παραγγελία προς το δικαστήριο εκτελέσεως για διεξαγωγή αποδείξεων την οποία ζήτησε το αιτούν κατά τον ως άνω κανονισμό δικαστήριο – Λόγοι άρνησης εκτέλεσης της εν λόγω παραγγελίας – Κανόνας ουσιαστικού δικαίου του κράτους μέλους εκτελέσεως – Συλλογή αποδεικτικού στοιχείου που θεωρείται ότι αντίκειται σε θεμελιώδεις αρχές του δικαίου του κράτους μέλους εκτελέσεως – Εκταφή σορού με σκοπό τη διαπίστωση γονικής σχέσης – Μετά θάνατον γενετική πραγματογνωμοσύνη – Άρθρα 1 και 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Δικαίωμα στον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας – Δικαίωμα του ατόμου να γνωρίζει τη γενετική καταγωγή του»

Στην υπόθεση C-196/24 [Aucrinde] [i],

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το tribunal judiciaire de Chambéry (πρωτοδικείο Chambéry, Γαλλία) με απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 2024, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 20 Φεβρουαρίου 2024, στο πλαίσιο της δίκης

xx

κατά

ww,

yy,

zz,

vv,

παρισταμένης της:

Ministère public,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

[i] Η ονομασία που έχει δοθεί στην παρούσα υπόθεση είναι πλασματική. Δεν αντιστοιχεί στο πραγματικό όνομα κανενός διαδίκου.

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, T. von Danwitz (εισηγητή), Αντιπρόεδρο, K. Jürimäe, K. Λυκούργο, I. Jarukaitis, M. Condinanzi και F. Schalin, προέδρους τμήματος, S. Rodin, E. Regan, N. Piçarra, A. Kumin, M. Gavalec, S. Gervasoni, N. Fenger και R. Frendo, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: T. Ćapeta

γραμματέας: C. Di Bella, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 29ης Απριλίου 2025,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– ο xx, εκπροσωπούμενος από τη M. Coppola, δικηγόρο,

– η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την B. Dourthe, την O. Duprat-Mazaré και τον B. Fodda,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους S. Noë, P. J. O. Van Nuffel και W. Wils,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2025,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 12, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1783 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2020, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (διεξαγωγή αποδείξεων) (ΕΕ 2020, L 405, σ. 1), καθώς και των άρθρων 1 και 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς στην Ιταλία μεταξύ, αφενός, του xx και, αφετέρου, των ww, yy, zz και vv, αναγνωρισμένων τέκνων του aa, με αντικείμενο τη διαπίστωση γονικής σχέσης μεταξύ του xx και του aa, ο οποίος έχει ταφεί στη Γαλλία, στο δε πλαίσιο της εν λόγω διαφοράς ιταλικό δικαστήριο διέταξε τη διεξαγωγή αποδείξεων στη Γαλλία με σκοπό την εκταφή της σορού του aa προκειμένου να διενεργηθεί μετά θάνατον γενετική πραγματογνωμοσύνη.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο Χάρτης

3 Το άρθρο 1 του Χάρτη φέρει τον τίτλο «Ανθρώπινη αξιοπρέπεια» και προβλέπει τα εξής:

«Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη. Πρέπει να είναι σεβαστή και να προστατεύεται.»

4 Το άρθρο 7 φέρει τον τίτλο «Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής» και προβλέπει τα εξής:

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και των επικοινωνιών του.»

Ο κανονισμός 2020/1783

5 Οι αιτιολογικές σκέψεις 3, 4, 15 και 16 του κανονισμού 2020/1783 έχουν ως εξής:

«(3) Για τους σκοπούς της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και της ανάπτυξης ενός χώρου αστικής δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι αναγκαίο να βελτιωθεί περαιτέρω και να επιταχυνθεί η συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων διαφορετικών κρατών μελών στον τομέα της διεξαγωγής αποδείξεων. Ο παρών κανονισμός αποσκοπεί στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ταχύτητας των δικαστικών διαδικασιών μέσω της απλούστευσης και του εξορθολογισμού των μηχανισμών συνεργασίας για τη διεξαγωγή αποδείξεων σε διασυνοριακές διαδικασίες, ενώ ταυτόχρονα θα συμβάλλει στη μείωση των καθυστερήσεων και του κόστους για άτομα και επιχειρήσεις. […]

(4) Ο παρών κανονισμός θεσπίζει κανόνες για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των διαφορετικών κρατών μελών σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις.

[…]

(15) Οι παραγγελίες διεξαγωγής αποδείξεων θα πρέπει να εκτελούνται ταχέως. […]

(16) Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του παρόντος κανονισμού, οι περιστάσεις στις οποίες είναι δυνατό να γίνει άρνηση εκτελέσεως της παραγγελίας διεξαγωγής αποδείξεων θα πρέπει να περιορίζονται σε αυστηρώς καθορισμένες εξαιρέσεις.»

6 Το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού φέρει τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής» και ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός ισχύει σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις στις οποίες το δικαστήριο ενός κράτους μέλους αιτείται, σύμφωνα με το δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους:

α) στο αρμόδιο δικαστήριο άλλου κράτους μέλους τη διεξαγωγή αποδείξεων, ή

β) τη διεξαγωγή αποδείξεων απευθείας σε άλλο κράτος μέλος.»

7 Το άρθρο 3 του εν λόγω κανονισμού φέρει τον τίτλο «Απευθείας επικοινωνία μεταξύ δικαστηρίων» και προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Παραγγελίες που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α) αποστέλλονται από το δικαστήριο στο οποίο η υπόθεση έχει αρχίσει να εκδικάζεται ή πρόκειται να εκδικασθεί (“αιτούν δικαστήριο”) απευθείας στο αρμόδιο δικαστήριο ενός άλλου κράτους μέλους (“δικαστήριο εκτελέσεως”), με σκοπό τη διεξαγωγή αποδείξεων.»

8 Το άρθρο 5 του ίδιου κανονισμού φέρει τον τίτλο «Μορφή και περιεχόμενο παραγγελιών» και ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Παραγγελίες υποβάλλονται μέσω του εντύπου Α ή, αναλόγως, του εντύπου ΙΒ του παραρτήματος Ι. […]»

9 Το άρθρο 10 του κανονισμού 2020/1783 φέρει τον τίτλο «Ελλιπείς παραγγελίες» και προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Εάν μια παραγγελία δεν μπορεί να εκτελεσθεί διότι δεν περιέχει όλα τα απαιτούμενα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 5, το δικαστήριο εκτελέσεως ενημερώνει σχετικώς το αιτούν δικαστήριο αμελλητί και το αργότερο εντός 30 ημερών από την παραλαβή της παραγγελίας, χρησιμοποιώντας το έντυπο Δ του παραρτήματος Ι, και καλεί το αιτούν δικαστήριο να του διαβιβάσει τα ελλείποντα στοιχεία προσδιορίζοντας τα στοιχεία που λείπουν με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια.»

10 Το τμήμα 3 του κεφαλαίου ΙΙ του κανονισμού αυτού φέρει τον τίτλο «Διεξαγωγή των αποδείξεων από το δικαστήριο εκτελέσεως» και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα άρθρα 12 και 16.

11 Το άρθρο 12 φέρει τον τίτλο «Γενικές διατάξεις για την εκτέλεση παραγγελίας» και έχει ως εξής:

«1. Το δικαστήριο εκτελέσεως εκτελεί την παραγγελία αμελλητί και το αργότερο εντός 90 ημερών από την παραλαβή της παραγγελίας.

2. Το δικαστήριο εκτελέσεως εκτελεί την παραγγελία σύμφωνα με το εθνικό δίκαιό του.

3. Το αιτούν δικαστήριο μπορεί να ζητήσει την εκτέλεση της παραγγελίας κατά [ειδική διαδικασία η οποία] προβλέπεται από το εθνικό δίκαιό του, χρησιμοποιώντας το έντυπο Α του παραρτήματος Ι. Το δικαστήριο εκτελέσεως εκτελεί την παραγγελία σύμφωνα με την ειδική διαδικασία, εκτός εάν αυτό δεν συνάδει προς το εθνικό δίκαιό του ή δεν είναι σε θέση να το πράξει λόγω μειζόνων πρακτικών δυσκολιών. Εάν, για έναν από τους εν λόγω λόγους, το δικαστήριο εκτελέσεως δεν ανταποκρίνεται στην πρόσκληση για την εκτέλεση της παραγγελίας σύμφωνα με ειδική διαδικασία, ενημερώνει σχετικώς το αιτούν δικαστήριο χρησιμοποιώντας το έντυπο Η του παραρτήματος Ι.

[…]»

12 Το άρθρο 16 του ίδιου κανονισμού φέρει τον τίτλο «Άρνηση εκτελέσεως παραγγελιών» και ορίζει στις παραγράφους 2 και 3 τα εξής:

«2. Η εκτέλεση μιας παραγγελίας μπορεί να μη γίνεται δεκτή μόνον για λόγους άλλους από εκείνους που αναφέρονται στην παράγραφο 1, όταν ισχύει ένας ή περισσότεροι από τους ακόλουθους λόγους:

α) η παραγγελία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού,

β) η εκτέλεση της παραγγελίας δεν εμπίπτει στο πεδίο της δικαστικής αρμοδιότητας σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους του δικαστηρίου εκτελέσεως,

γ) το αιτούν δικαστήριο δεν ικανοποίησε το αίτημα του δικαστηρίου εκτελέσεως για συμπλήρωση της παραγγελίας διεξαγωγής αποδείξεων σύμφωνα με το άρθρο 10 εντός 30 ημερών, αφότου το δικαστήριο εκτελέσεως κάλεσε το αιτούν δικαστήριο να συμπληρώσει την παραγγελία, ή

δ) η εγγύηση ή η προκαταβολή που ζητήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 3 δεν καταβλήθηκε εντός 60 ημερών μετά το σχετικό αίτημα του δικαστηρίου της εκτελέσεως.

3. Το δικαστήριο εκτελέσεως δεν επιτρέπεται να αρνηθεί την εκτέλεση εκ μόνου του λόγου ότι κατά το εθνικό δίκαιό του ένα άλλο δικαστήριο του κράτους αυτού έχει αποκλειστική αρμοδιότητα επί του επιδίκου αντικειμένου ή διότι η νομοθεσία του κράτους μέλους δεν δέχεται δικαίωμα προσφυγής επί του αντικειμένου αυτού.»

13 Το άρθρο 19 του κανονισμού 2020/1783 περιλαμβάνεται στο τμήμα 4, το οποίο φέρει τον τίτλο «Απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων από το αιτούν δικαστήριο και διεξαγωγή αποδείξεων από διπλωματικούς πράκτορες ή προξενικούς υπαλλήλους», και αφορά, κατά τον τίτλο του, την απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων από το αιτούν κατά τον εν λόγω κανονισμό δικαστήριο (στο εξής: αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο). Κατά το άρθρο 19:

«1. Όταν δικαστήριο ζητεί τη διεξαγωγή αποδείξεων απευθείας σε άλλο κράτος μέλος, υποβάλλει παραγγελία στο προβλεπόμενο κεντρικό όργανο ή αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους, χρησιμοποιώντας το έντυπο ΙΒ του παραρτήματος Ι.

[…]

7. Το κεντρικό όργανο ή η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτελέσεως μπορεί να αρνηθεί μια παραγγελία για απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων μόνον εάν:

α) η παραγγελία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού,

β) δεν περιλαμβάνει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 5, ή

γ) η απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων αντίκειται στις θεμελιώδεις αρχές της νομοθεσίας στο κράτος μέλος του.

[…]»

Το γαλλικό δίκαιο

14 Το άρθρο 16 του code civil (αστικού κώδικα), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: γαλλικός αστικός κώδικας), ορίζει τα εξής:

«Ο νόμος διασφαλίζει την υπεροχή του ατόμου, απαγορεύει κάθε προσβολή της αξιοπρέπειάς του και εγγυάται τον σεβασμό του ανθρώπου από την έναρξη της ζωής του.»

15 Το άρθρο 16-1-1 του εν λόγω κώδικα ορίζει τα εξής:

«Ο σεβασμός που οφείλεται στο ανθρώπινο σώμα δεν παύει με τον θάνατο.

Τα λείψανα των αποθανόντων, συμπεριλαμβανομένης της τέφρας των αποθανόντων των οποίων η σορός αποτεφρώθηκε, πρέπει να αντιμετωπίζονται με σεβασμό, αξιοπρέπεια και ευπρέπεια.»

16 Το άρθρο 16-9 του κώδικα αυτού ορίζει τα εξής:

«Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου είναι δημοσίας τάξεως.»

17 Το άρθρο 16-11 του ίδιου κώδικα ορίζει τα εξής:

«Η ταυτοποίηση προσώπου μέσω των γενετικών αποτυπωμάτων του μπορεί να ζητηθεί μόνο:

1º Στο πλαίσιο ερευνητικών μέτρων ή μέτρων διεξαγωγής αποδείξεων που διενεργούνται στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας

2º Για τους σκοπούς ιατρικής ή επιστημονικής έρευνας

3º Για να διαπιστωθεί η ταυτότητα προσώπων που έχουν αποβιώσει, εφόσον είναι άγνωστη

4º Υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο L. 2381-1 του code de la défense [(κώδικα άμυνας)]

5º Για την καταπολέμηση της φαρμακοδιέγερσης, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου L. 232-12-2 του code du sport [(κώδικα περί αθλητισμού)].

Σε αστικές υποθέσεις, η ταυτοποίηση μπορεί να ζητηθεί μόνο σε εκτέλεση μέτρου διεξαγωγής αποδείξεων διαταχθέντος από το δικαστήριο που επιλαμβάνεται αγωγής με αίτημα είτε τη διαπίστωση ή την αμφισβήτηση γονικής σχέσης είτε τη χορήγηση ή την κατάργηση επιδομάτων. Η συγκατάθεση του ενδιαφερομένου πρέπει να έχει ληφθεί εκ των προτέρων και ρητώς. Με την επιφύλαξη ρητής συμφωνίας του προσώπου εκδηλωθείσας εν ζωή, καμία ταυτοποίηση μέσω γενετικών αποτυπωμάτων δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί μετά τον θάνατό του.

[…]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

18 Ο ενάγων της κύριας δίκης, xx, άσκησε ενώπιον του Tribunale di Genova (πρωτοδικείου Γένοβας, Ιταλία) αγωγή με αίτημα, πρώτον, να αναγνωριστεί ότι είναι τέκνο γεννημένο εκτός γάμου του aa, ο οποίος έχει ταφεί στη Γαλλία, δεύτερον, να του επιτραπεί να χρησιμοποιεί το πατρικό επώνυμό

του, τρίτον, να διαταχθεί ο αρμόδιος ληξίαρχος να καταχωρίσει την απόφαση που θα εκδοθεί στο μητρώο όταν αυτή καταστεί τελεσίδικη και, τέταρτον, να καταρτιστεί πραγματογνωμοσύνη που να διαπιστώνει τη σχέση γονέα με τέκνο εκτός γάμου, μετά την εκταφή της σορού του φερόμενου πατέρα.

19 Τα αναγνωρισμένα τέκνα του aa, τα οποία είναι οι εναγόμενοι της κύριας δίκης, αρνήθηκαν να υποβληθούν στις αναγκαίες εξετάσεις για τη διενέργεια αιματολογικής πραγματογνωμοσύνης προκειμένου να διαπιστωθεί αν ο ενάγων της κύριας δίκης έχει γενετικά χαρακτηριστικά που αντιστοιχούν στα δικά τους γενετικά χαρακτηριστικά. Ζήτησαν να διενεργηθεί γενετική εξέταση στη σορό του θανόντος πατέρα τους στον τόπο όπου έχει ταφεί. Το Tribunale di Genova (πρωτοδικείο Γένοβας) διέταξε τη διενέργεια αιματολογικής πραγματογνωμοσύνης και διόρισε πραγματογνώμονα επιφορτισμένο με τη σύγκριση του γενετικού υλικού του ενάγοντος της κύριας δίκης και της σορού του φερόμενου πατέρα μετά την εκταφή της.

20 Στις 18 Νοεμβρίου 2022 το Tribunale di Genova (πρωτοδικείο Γένοβας) διαβίβασε στο tribunal judiciaire de Chambéry (πρωτοδικείο Chambéry, Γαλλία), το οποίο είναι το αιτούν δικαστήριο, παραγγελία κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 2020/1783, με αίτημα τη διεξαγωγή αποδείξεων, εν προκειμένω την εκταφή της σορού του φερόμενου πατέρα, καθώς και τη λήψη δείγματος δεσοξυριβονουκλεϊκού οξέος (DNA) για τη σχετική αιματολογική πραγματογνωμοσύνη.

21 Το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι η παραγγελία που υπέβαλε το ιταλικό δικαστήριο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2020/1783 και είναι παραδεκτή. Συγκεκριμένα, η εν λόγω παραγγελία προέρχεται από δικαστήριο κράτους μέλους και πρέπει να εκτελεστεί από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, εν προκειμένω εντός της περιφέρειας του αιτούντος δικαστηρίου. Τα αποδεικτικά μέσα τα οποία το αιτούν δικαστήριο καλείται να συλλέξει προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε αστική δίκη.

22 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι το ίδιο δεν αποτελεί απλώς αρχή διεξαγωγής αποδείξεων διαταχθείσας από το ιταλικό δικαστήριο, αλλά οφείλει να εκδώσει δικαστική απόφαση προκειμένου να εξακριβώσει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις του κανονισμού 2020/1783. Ωστόσο, η εξακρίβωση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ως απλή τυπική διαδικασία υπό το πρίσμα του άρθρου 12, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, το οποίο επιβάλλει στο δικαστήριο εκτελέσεως να «εκτελεί την παραγγελία σύμφωνα με το εθνικό δίκαιό του».

23 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι κανένας λόγος δεν εμποδίζει την εκτέλεση της εν λόγω παραγγελίας δυνάμει του άρθρου 16 του κανονισμού 2020/1783. Συγκεκριμένα, αίτημα εκταφής σορού με σκοπό τη λήψη δείγματος DNA συνιστά παραγγελία διεξαγωγής αποδείξεων. Η εκτέλεση μιας τέτοιας παραγγελίας εμπίπτει στις αρμοδιότητες των γαλλικών δικαστικών αρχών, δεδομένου ότι το δικαίωμα άσκησης αγωγής για τη διαπίστωση γονικής σχέσης αναγνωρίζεται από το γαλλικό δίκαιο. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο δεν θεώρησε ότι έπρεπε να υποβάλει αίτημα για τη συμπλήρωση της παραγγελίας διεξαγωγής αποδείξεων του Tribunale di Genova (πρωτοδικείο Γένοβας), σύμφωνα με τη δυνατότητα που του παρέχει το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού.

24 Το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι, αν το Tribunale di Genova (πρωτοδικείο Γένοβας) επιθυμούσε την εκτέλεση της παραγγελίας του στη Γαλλία, σύμφωνα με «ειδική διαδικασία», κατά την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2020/1783, το δικαστήριο αυτό θα έπρεπε να είχε συμπληρώσει το σημείο 12 του εντύπου Α που περιλαμβάνεται στο

παράρτημα Ι του ως άνω κανονισμού, όπερ δεν έπραξε εν προκειμένω. Επομένως, δεν τίθεται ζήτημα συμβατότητας μιας τέτοιας ειδικής διαδικασίας με το δίκαιο του κράτους μέλους εκτελέσεως.

25 Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς το ζήτημα αν το άρθρο 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 2020/1783 επιτρέπει σε δικαστήριο εκτελέσεως να αρνηθεί την εφαρμογή του κανονισμού αυτού και να μη συμμορφωθεί προς παραγγελία διεξαγωγής αποδείξεων, με την αιτιολογία ότι ο «τύπος» της παραγγελίας αυτής είναι αντίθετος προς θεμελιώδεις αρχές του δικαίου του κράτους μέλους στο οποίο υπάγεται. Συγκεκριμένα, κατά το αιτούν δικαστήριο, από τον πρακτικό οδηγό, ο οποίος συντάχθηκε από τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) 1206/2001 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 2001, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 174, σ. 1), ο οποίος με τη σειρά του καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε, από 1ης Ιουλίου 2022, από τον κανονισμό 2020/1783, προκύπτει ότι ένας «τύπος» μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν συνάδει με το δίκαιο του οικείου κράτους μέλους αν αντιτίθεται στις θεμελιώδεις αρχές του δικαίου αυτού. Τούτο συμβαίνει εν προκειμένω, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, δεδομένου ότι το γαλλικό δίκαιο, ήτοι το άρθρο 16-11 του γαλλικού αστικού κώδικα, απαγορεύει την εκταφή σορού με σκοπό τη διαπίστωση γονικής σχέσης, εκτός εάν το εν λόγω πρόσωπο είχε παράσχει, όσο ζούσε, τη ρητή συγκατάθεσή του προς τούτο.

26 Μολονότι οι περιπτώσεις άρνησης εκτέλεσης παραγγελίας για τη διεξαγωγή αποδείξεων απαριθμούνται περιοριστικά στο άρθρο 16 του κανονισμού 2020/1783, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν το άρθρο 12, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, το οποίο προβλέπει ότι το δικαστήριο εκτελέσεως «εκτελεί την παραγγελία σύμφωνα με το εθνικό δίκαιό του», επιτρέπει την άρνηση εκτέλεσης της παραγγελίας αυτής για άλλους λόγους.

27 Σε περίπτωση που το άρθρο 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 2020/1783 εφαρμόζεται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το δίκαιο του κράτους μέλους εκτελέσεως, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επίσης ως προς τον τρόπο με τον οποίο τα άρθρα 1 και 7 του Χάρτη πρέπει να ερμηνευθούν και να συσχετιστούν στο πλαίσιο της εφαρμογής των διατάξεων του κανονισμού αυτού.

28 Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει κατά πόσον το δικαίωμα γνώσης και αναγνώρισης της καταγωγής, το οποίο εκτιμά ότι κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη, υπερισχύει ή μπορεί να υπερισχύσει του δικαιώματος του θανόντος να μην υποβληθεί μετά θάνατον σε γενετική εξέταση χωρίς να έχει παράσχει, όσο ζούσε, τη ρητή συγκατάθεσή του προς τούτο, δικαίωμα το οποίο απορρέει, κατά το αιτούν δικαστήριο, από την αρχή του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 1 του Χάρτη.

29 Διευκρινίζει επίσης ότι η παραγγελία διεξαγωγής αποδείξεων που διέταξε το Tribunale di Genova (πρωτοδικείο Γένοβας) αντιβαίνει στο άρθρο 16-11 του γαλλικού αστικού κώδικα, το οποίο απαριθμεί τις περιπτώσεις στις οποίες επιτρέπεται η ταυτοποίηση προσώπου μέσω των γενετικών αποτυπωμάτων του. Η εθνική αυτή διάταξη μπορεί με τη σειρά της να αντιβαίνει στο άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ). Επομένως, τίθεται επίσης το ζήτημα αν το εν λόγω άρθρο 16-11 είναι σύμφωνο προς τον Χάρτη, ιδίως με το άρθρο του 1, το οποίο κατοχυρώνει τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και, συνακόλουθα, τον δέοντα σεβασμό στη μνήμη των νεκρών, καθώς και με το άρθρο 7, το οποίο, κατά το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, αναγνωρίζει σε κάθε πρόσωπο το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής του ζωής.

30 Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 12 του [κανονισμού 2020/1783] την έννοια ότι επιτρέπει σε εθνικό δικαστήριο να αρνηθεί να εφαρμόσει τον επίμαχο κανονισμό και να εκτελέσει την παραγγελία του αιτούντος κράτους, με την αιτιολογία ότι ο τύπος της παραγγελίας αντίκειται σε θεμελιώδεις αρχές του εθνικού δικαίου του κράτους εκτελέσεως, και ιδίως, εν προκειμένω, στο άρθρο 16-11 του γαλλικού αστικού κώδικα;

2) Εφόσον το άρθρο 12 του [κανονισμού 2020/1783] εφαρμόζεται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το εθνικό δίκαιο, με ποιον τρόπο πρέπει να ερμηνευθούν και να συσχετιστούν το άρθρο 1 (δικαίωμα στην αξιοπρέπεια) και το άρθρο 7 (δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής) του [Χάρτη], προκειμένου να κριθεί αν μια τέτοια εφαρμογή του κανονισμού συνεπάγεται ή όχι παραβίαση του [Χάρτη];»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

31 Με τα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 2020/1783, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των άρθρων 1 και 7 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι επιτρέπει σε δικαστήριο εκτελέσεως να αρνηθεί να εκτελέσει παραγγελία διεξαγωγής αποδείξεων διαβιβασθείσα κατ' εφαρμογήν του ως άνω κανονισμού από το αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο, το οποίο επιλήφθηκε διαφοράς με αντικείμενο γονική σχέση, προκειμένου να συλλεγεί αποδεικτικό στοιχείο που συνίσταται στη λήψη γενετικού δείγματος μετά την εκταφή της σορού του φερόμενου γονέα, με την αιτιολογία ότι κανόνας ουσιαστικού δικαίου του κράτους μέλους του δικαστηρίου εκτελέσεως απαγορεύει τη συλλογή τέτοιου αποδεικτικού στοιχείου.

32 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν μπορεί, προκειμένου να αντιταχθεί σε παραγγελία διεξαγωγής αποδείξεων που διαβιβάστηκε από ιταλικό δικαστήριο βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο α', και του άρθρου 12 του κανονισμού 2020/1783, να εφαρμόσει κανόνα του εθνικού ουσιαστικού δικαίου, ήτοι το άρθρο 16-11 του γαλλικού αστικού κώδικα, το οποίο απαγορεύει την εκταφή σορού με σκοπό τη διενέργεια μετά θάνατον γενετικής εξέτασης, εκτός εάν ο θανών είχε παράσχει, όσο ζούσε, τη ρητή συγκατάθεσή του προς τούτο.

33 Διαπιστώνεται εκ προοιμίου ότι τα άρθρα 1 και 12 του κανονισμού 2020/1783 αντιστοιχούν, κατ' ουσίαν, στα άρθρα 1 και 10 του κανονισμού 1206/2001, τα οποία ο κανονισμός 2020/1783 κατήργησε και αντικατέστησε. Επομένως, η ερμηνεία που παρέσχε το Δικαστήριο όσον αφορά τις διατάξεις του καταργηθέντος κανονισμού εξακολουθεί να είναι κρίσιμη για την εξέταση της υπό κρίση αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

34 Πρώτον, όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2020/1783, υπενθυμίζεται ότι ο εν λόγω κανονισμός έχει εφαρμογή, καταρχήν, μόνο στην περίπτωση που το δικαστήριο κράτους μέλους αποφασίσει να προβεί στη διεξαγωγή αποδείξεων σύμφωνα με έναν από τους τρόπους που προβλέπει ο ως άνω κανονισμός, στις εν λόγω δε περιπτώσεις οφείλει να ακολουθεί τις διαδικασίες που αφορούν τους τρόπους αυτούς (πρβλ. απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 2013, ProRail, C-332/11, EU:C:2013:87, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

35 Ειδικότερα, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχεία α′ και β′, του κανονισμού 2020/1783, ο κανονισμός αυτός εφαρμόζεται σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις, όταν δικαστήριο κράτους μέλους, σύμφωνα με το δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους, είτε ζητεί από το αρμόδιο δικαστήριο άλλου κράτους μέλους τη διεξαγωγή αποδείξεων είτε ζητεί να του επιτραπεί να προβεί το ίδιο στη διεξαγωγή αποδείξεων απευθείας σε άλλο κράτος μέλος.

36 Ως εκ τούτου, το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2020/1783, όπως αυτό καθορίζεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, και όπως προκύπτει από το σύστημα του κανονισμού αυτού, περιορίζεται σε δύο τρόπους διεξαγωγής αποδείξεων, ήτοι, αφενός, στη διεξαγωγή αποδείξεων από το δικαστήριο εκτελέσεως κατά τα άρθρα 12 έως 18 του εν λόγω κανονισμού κατόπιν παραγγελίας του αιτούντος κατά τον κανονισμό δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους και, αφετέρου, στην απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων από το αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο σε άλλο κράτος μέλος, οι λεπτομέρειες της οποίας καθορίζονται στο άρθρο 19 του ίδιου κανονισμού.

37 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι το αιτούν δικαστήριο επιλήφθηκε παραγγελίας διεξαγωγής αποδείξεων που διαβιβάστηκε από το Tribunale di Genova (πρωτοδικείο Γένοβας), υπό την ιδιότητά του ως αιτούντος κατά τον κανονισμό δικαστηρίου, μέσω του εντύπου Α, το οποίο περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 2020/1783, για την έμμεση διεξαγωγή αποδείξεων κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού αυτού. Η εν λόγω παραγγελία διαβιβάζεται από το αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, «απευθείας στο [δικαστήριο εκτελέσεως], με σκοπό τη διεξαγωγή αποδείξεων».

38 Επομένως, η έμμεση διεξαγωγή αποδείξεων, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, από το δικαστήριο εκτελέσεως πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 12 έως 18 του ίδιου κανονισμού.

39 Στο πλαίσιο αυτό, η κατανομή των αρμοδιοτήτων και των ευθυνών μεταξύ καθενός από τα δύο ανωτέρω δικαστήρια, στο πλαίσιο της εφαρμογής των ως άνω διατάξεων, όπως προβλέπεται από τον κανονισμό 2020/1783, στηρίζεται σε σαφή διάκριση μεταξύ των πτυχών του ουσιαστικού δικαίου που έχει εφαρμογή σε μια διαφορά και των δικονομικών κανόνων που διέπουν τη διεξαγωγή των αποδείξεων.

40 Συναφώς, από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 2020/1783 προκύπτει ότι η διεξαγωγή αποδείξεων από το δικαστήριο κράτους μέλους που επιλαμβάνεται αστικής ή εμπορικής διαφοράς με σκοπό τη συλλογή αποδεικτικού στοιχείου σε άλλο κράτος μέλος διέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους του αιτούντος κατά τον κανονισμό δικαστηρίου. Πράγματι, μόνον το δικαστήριο αυτό, το οποίο γνωρίζει το σύνολο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς, είναι σε θέση να εκτιμήσει, υπό το πρίσμα του εφαρμοστέου ουσιαστικού δικαίου, τα απαιτούμενα αποδεικτικά στοιχεία.

41 Όταν τα ζητούμενα αποδεικτικά στοιχεία βρίσκονται στην περιφέρεια του δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους και το δικαστήριο που έχει επιληφθεί αστικής ή εμπορικής διαφοράς αποφασίζει, κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 2020/1783, να χρησιμοποιήσει το μέσο της έμμεσης διεξαγωγής αποδείξεων που προβλέπει ο κανονισμός αυτός, ζητώντας από το αρμόδιο δικαστήριο του άλλου κράτους μέλους να προβεί στη διεξαγωγή αποδείξεων, οι δικονομικοί κανόνες σύμφωνα με τους οποίους θα συλλεχθούν τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία διέπονται από το δίκαιο του κράτους μέλους του ως άνω δικαστηρίου που θα προβεί στη διεξαγωγή των αποδείξεων.

42 Συναφώς, επιβάλλεται η επισήμανση ότι ο κανονισμός 2020/1783 θεσπίζει μηχανισμό δικαστικής συνεργασίας ο οποίος περιορίζεται αυστηρά στις δικονομικές πτυχές της διεξαγωγής αποδείξεων σε δικαστικές διαδικασίες με διασυνοριακές επιπτώσεις. Επομένως, ο κανονισμός αυτός δεν αποσκοπεί στην εναρμόνιση του δικαίου απόδειξης μεταξύ των διαφόρων κρατών μελών, αλλά, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις του 3 και 4, στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ταχύτητας των δικαστικών διαδικασιών, μέσω της απλούστευσης και του εξορθολογισμού των μηχανισμών συνεργασίας μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών αυτών όσον αφορά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και η δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης που θα βασίζεται στο υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης που πρέπει να υπάρχει μεταξύ των κρατών μελών.

43 Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το σύστημα που απορρέει από τον κανονισμό 2020/1783, μόνον το αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο, το οποίο επιλαμβάνεται εμπορικής ή αστικής διαφοράς με διασυνοριακές επιπτώσεις, είναι αρμόδιο να αποφασίσει ποιο αποδεικτικό μέσο κρίνει πρόσφορο, παραγγέλλει δε προς τούτο τη διεξαγωγή αποδείξεων, την οποία ζητεί από το δικαστήριο εκτελέσεως να εκτελέσει, σε άλλο κράτος μέλος. Επομένως, αντιθέτως προς όσα υποστήριξε η Γαλλική Κυβέρνηση ενώπιον του Δικαστηρίου, δεν εναπόκειται ούτε στο αιτούν δικαστήριο ούτε στο Δικαστήριο να επαναπροσδιορίσει το αντικείμενο της διεξαγωγής αποδείξεων, όπως αυτό προσδιορίστηκε από το αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο με την παραγγελία του για διεξαγωγή αποδείξεων.

44 Πράγματι, σε περίπτωση αμφιβολίας ως προς τον τρόπο διεξαγωγής αποδείξεων που επέλεξε το αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο ή σε περίπτωση ελλειπουσών πληροφοριών, ο κανονισμός 2020/1783 αναγνωρίζει στο δικαστήριο εκτελέσεως μόνον τη δυνατότητα, δυνάμει του άρθρου 10, να ενημερώσει αμελλητί το αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο και να του ζητήσει να του διαβιβάσει τις ελλείπουσες πληροφορίες, προσδιορίζοντάς τις με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια. Εν προκειμένω, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο, υπό την ιδιότητά του ως δικαστήριο εκτελέσεως, δεν ζήτησε από το αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο να συμπληρώσει την παραγγελία για διεξαγωγή αποδείξεων στην υπόθεση της κύριας δίκης.

45 Δεύτερον, το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 2020/1783 προβλέπει ότι το δικαστήριο εκτελέσεως πρέπει να εκτελεί την παραγγελία αμελλητί και το αργότερο εντός 90 ημερών από την παραλαβή της. Κατά το άρθρο 12, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, το δικαστήριο εκτελέσεως εκτελεί την παραγγελία σύμφωνα με το εθνικό δίκαιό του.

46 Κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος [αποφάσεις της 4ης Μαΐου 2010, TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, σκέψη 44· της 28ης Οκτωβρίου 2022, Generalstaatsanwaltschaft München (Έκδοση και αρχή ne bis in idem), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, σκέψη 67, και της 26ης Μαρτίου 2026, Pumpyanskiy κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-696/23 P, C-704/23 P, C-711/23 P, C-35/24 P και C-111/24 P, EU:C:2026:245, σκέψη 99].

47 Όσον αφορά το γράμμα του άρθρου 12 του κανονισμού 2020/1783, αφενός, από την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, η οποία χρησιμοποιεί, μεταξύ άλλων, τη λέξη «αμελλητί», και η οποία πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 15 του ίδιου κανονισμού, προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να επιβάλει στο δικαστήριο εκτελέσεως την ταχεία διεξαγωγή αποδείξεων η οποία παραγγέλλεται στο εν λόγω δικαστήριο.

48 Αφετέρου, το άρθρο 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 2020/1783 θέτει την αρχή ότι η παραγγελία διεξαγωγής αποδείξεων εκτελείται από το δικαστήριο εκτελέσεως «σύμφωνα με το εθνικό δίκαιό του», χωρίς να διευκρινίζει το περιεχόμενο της παραπομπής αυτής στο «εθνικό δίκαιο».

49 Εντούτοις, από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η ανωτέρω διάταξη προκύπτει ότι η μνεία της εν λόγω διάταξης στο «εθνικό δίκαιο» πρέπει να νοείται ότι αφορά τους δικονομικούς κανόνες που καθορίζονται από το δίκαιο του κράτους μέλους του δικαστηρίου εκτελέσεως. Ειδικότερα, το άρθρο 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2020/1783 εισάγει εξαίρεση από την αρχή αυτή, προβλέποντας ότι, υπό την επιφύλαξη της τήρησης των προϋποθέσεων που θέτει η ίδια διάταξη, το αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο εκτελέσεως να συμμορφωθεί, για τους σκοπούς της εκτέλεσης της παραγγελίας διεξαγωγής αποδείξεων, με «ειδική διαδικασία» που προβλέπεται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο υπάγεται το αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο.

50 Συναφώς, όπως υπογράμμισε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 58 των προτάσεών της, η αναφορά του άρθρου 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 2020/1783 στον όρο «εθνικό δίκαιο» αφορά τους δικονομικούς κανόνες για τη διεξαγωγή αποδείξεων. Το άρθρο 12, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού αποσκοπεί, αυτό καθαυτό, να καταστήσει δυνατή, κατ' εξαίρεση, τη μεταβολή της εφαρμοστέας διαδικασίας –από το δικονομικό δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο υπάγεται το δικαστήριο εκτελέσεως σε εκείνο του κράτους μέλους στο οποίο υπάγεται το αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο–, ακόμη και αν η διαδικασία διεξαγωγής των αποδείξεων εξακολουθεί να διενεργείται από το δικαστήριο εκτελέσεως.

51 Οι ανωτέρω εκτιμήσεις συνηγορούν υπέρ ερμηνείας του άρθρου 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 2020/1783 υπό την έννοια ότι η εν λόγω διάταξη έχει εφαρμογή μόνο στους δικονομικούς κανόνες διεξαγωγής αποδείξεων, οπότε μόνον οι κανόνες αυτοί διέπονται, κατ' αρχήν, από το δίκαιο του κράτους μέλους εκτελέσεως.

52 Η ανωτέρω ερμηνεία επιρρωννύεται επίσης από τους σκοπούς που επιδιώκει ο κανονισμός 2020/1783, ο οποίος αποσκοπεί, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 42 της παρούσας απόφασης, στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ταχύτητας των δικαστικών διαδικασιών μέσω της απλούστευσης και του εξορθολογισμού των μηχανισμών συνεργασίας μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών όσον αφορά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών με διασυνοριακές επιπτώσεις. Σκοπός του εν λόγω κανονισμού είναι, ως εκ τούτου, να διασφαλίσει την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης που θα βασίζεται στο υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης που πρέπει να υπάρχει μεταξύ των κρατών μελών.

53 Λαμβανομένου υπόψη του ανωτέρω σκοπού, ο κανονισμός 2020/1783 θέσπισε ένα καθεστώς που επιβάλλεται στα κράτη μέλη για την εξάλειψη των εμποδίων που ενδέχεται να ανακύψουν στον τομέα αυτόν. Συνεπώς, δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι περιορίζει τη δυνατότητα διεξαγωγής αποδείξεων σε άλλα κράτη μέλη. Αντιθέτως, αποσκοπεί στην ενίσχυση των δυνατοτήτων αυτών, ευνοώντας τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων στον εν λόγω τομέα (πρβλ. αποφάσεις της 17ης Φεβρουαρίου 2011, Weryński, C-283/09, EU:C:2011:85, σκέψη 62· της 6ης Σεπτεμβρίου 2012, Lippens κ.λπ., C-170/11, EU:C:2012:540, σκέψη 29, καθώς και της 21ης Φεβρουαρίου 2013, ProRail, C-332/11, EU:C:2013:87, σκέψεις 43 και 44).

54 Υπό το πρίσμα αυτό, το άρθρο 16 του κανονισμού 2020/1783, το οποίο εντάσσεται στο κρίσιμο για την ερμηνεία του άρθρου 12, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού πλαίσιο, απαριθμεί εξαντλητικώς τους λόγους άρνησης της έμμεσης εκτέλεσης διεξαγωγής αποδείξεων. Ο εν λόγω εξαντλητικός χαρακτήρας προκύπτει εξάλλου ρητά από την αιτιολογική σκέψη 16 του κανονισμού 2020/1783, η οποία ορίζει ότι «προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του παρόντος κανονισμού, οι περιστάσεις στις οποίες είναι δυνατό να γίνει άρνηση εκτελέσεως της παραγγελίας διεξαγωγής αποδείξεων θα πρέπει να περιορίζονται σε αυστηρώς καθορισμένες εξαιρέσεις» (πρβλ. απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2011, Weryński, C-283/09, EU:C:2011:85, σκέψη 53).

55 Επιπροσθέτως, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, δεδομένου ότι τέτοιοι λόγοι άρνησης της έμμεσης εκτέλεσης διεξαγωγής αποδείξεων πρέπει να νοούνται ως εξαιρέσεις, πρέπει να ερμηνεύονται στενά (πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

56 Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο διότι ο μηχανισμός δικαστικής συνεργασίας που θεσπίζει ο κανονισμός 2020/1783 στον τομέα της διεξαγωγής αποδείξεων σε διασυνοριακές δικαστικές διαδικασίες αποσκοπεί, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 3 του κανονισμού αυτού, στη διευκόλυνση της διεξαγωγής αποδείξεων, συμβάλλοντας παράλληλα στη μείωση των καθυστερήσεων και των εξόδων για τους ιδιώτες και τις επιχειρήσεις. Ως εκ τούτου, ο μηχανισμός αυτός συμβάλλει στο δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.

57 Υπό τις συνθήκες αυτές, ερμηνεία του άρθρου 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 2020/1783 η οποία θα συνεπαγόταν την προσθήκη λόγου άρνησης στην εκτέλεση παραγγελίας διεξαγωγής αποδείξεων που δεν προβλέπεται στο άρθρο 16 του κανονισμού θα μπορούσε να θέσει υπό αμφισβήτηση την αποτελεσματικότητα του συστήματος δικαστικής συνεργασίας το οποίο θεσπίζει ο εν λόγω κανονισμός όσον αφορά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών, ένα δε από τα ουσιώδη στοιχεία του οποίου αποτελεί η κατ’ αρχήν υποχρέωση εκτέλεσης μιας τέτοιας παραγγελίας διεξαγωγής αποδείξεων.

58 Συνεπώς, το δικαστήριο εκτελέσεως που επιλαμβάνεται παραγγελίας για τη διεξαγωγή αποδείξεων διαβιβασθείσας από το αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο α′, και του άρθρου 12 του κανονισμού 2020/1783 οφείλει, προκειμένου να διασφαλίσει την αποτελεσματική συνεργασία κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, να προβεί στη ζητούμενη διεξαγωγή αποδείξεων, σύμφωνα με το δικονομικό δίκαιο του κράτους μέλους εκτελέσεως. Συναφώς, η εξουσία του δικαστηρίου εκτελέσεως να αρνηθεί την εκτέλεση της εν λόγω διεξαγωγής αποδείξεων περιορίζεται μόνο στους λόγους άρνησης που προβλέπονται στο άρθρο 16 του κανονισμού αυτού, χωρίς, μεταξύ άλλων, λόγοι που αφορούν το ουσιαστικό δίκαιο του κράτους μέλους του δικαστηρίου εκτελέσεως, περιλαμβανομένων των λόγων που αφορούν θεμελιώδεις αρχές του δικαίου του κράτους του δικαστηρίου εκτελέσεως, να μπορούν να δικαιολογήσουν άρνηση διεξαγωγής αποδείξεων, κατά την έννοια του άρθρου 12 του κανονισμού 2020/1783.

59 Επομένως, εναπόκειται στο αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο να εκτιμήσει, υπό το πρίσμα του ουσιαστικού δικαίου του κράτους μέλους στο οποίο υπάγεται, τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να παραγγελθεί η διεξαγωγή αποδείξεων για τη συλλογή αποδεικτικού στοιχείου που βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος. Συνεπώς, εν προκειμένω, οι προϋποθέσεις αυτές δεν πρέπει

να εκτιμηθούν από το αιτούν δικαστήριο υπό το πρίσμα του άρθρου 16-11 του γαλλικού αστικού κώδικα, αλλά από το αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο, υπό το πρίσμα του ιταλικού ουσιαστικού δικαίου.

60 Συναφώς, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι το ιταλικό ουσιαστικό δίκαιο αναγνωρίζει το δικαίωμα ενός προσώπου να γνωρίζει την καταγωγή του και επιτρέπει, στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας για τη διαπίστωση γονικής σχέσης, τη μετά θάνατον διενέργεια γενετικής εξέτασης μετά την εκταφή της σορού του φερόμενου γονέα.

61 Τρίτον, δεδομένου ότι η εφαρμογή του κανονισμού 2020/1783 συνιστά εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη, τα εθνικά δικαστήρια που εφαρμόζουν τη συνεργασία δυνάμει του κανονισμού αυτού οφείλουν να συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις που απορρέουν από τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον εν λόγω κανονισμό.

62 Πράγματι, ως μέσο δικαστικής συνεργασίας, ο κανονισμός 2020/1783 συγκεκριμενοποιεί, στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις, την αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών, η οποία έχει θεμελιώδη σημασία στο δίκαιο της Ένωσης, δεδομένου ότι καθιστά δυνατή τη δημιουργία και τη διατήρηση ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα. Πάντως, η αρχή αυτή, ιδίως όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, επιβάλλει σε καθένα από τα κράτη μέλη να δέχονται, πλην εξαιρετικών περιστάσεων, ότι τα λοιπά κράτη μέλη τηρούν το δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, ότι σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα που είναι αναγνωρισμένα από το δίκαιο της Ένωσης [γνωμοδότηση 2/13 (Προσχώρηση της Ένωσης στην ΕΣΔΑ), της 18ης Δεκεμβρίου 2014, EU:C:2014:2454, σκέψη 191].

63 Ειδικότερα, τα κράτη μέλη, όταν θέτουν σε εφαρμογή το δίκαιο της Ένωσης, είναι δυνατό να υποχρεωθούν, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, να θεωρήσουν δεδομένο τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων από τα λοιπά κράτη μέλη, με αποτέλεσμα να μην έχουν τη δυνατότητα όχι μόνο να απαιτήσουν από κάποιο άλλο κράτος μέλος να εφαρμόσει εθνικό επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων υψηλότερο από το επίπεδο προστασίας που εγγυάται το δίκαιο της Ένωσης, αλλά και ούτε, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων, να ελέγχουν αν το άλλο κράτος μέλος έχει πράγματι σεβαστεί, σε συγκεκριμένη περίπτωση, τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνει η Ένωση [γνωμοδότηση 2/13 (Προσχώρηση της Ένωσης στην ΕΣΔΑ), της 18ης Δεκεμβρίου 2014, EU:C:2014:2454, σκέψη 192].

64 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 43 της παρούσας αποφάσεως, δυνάμει του κανονισμού 2020/1783, εναπόκειται στο αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο να καθορίσει, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο υπάγεται, το μέτρο διεξαγωγής αποδείξεων που πρέπει να διαταχθεί στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας που εκκρεμεί ενώπιόν του. Ως εκ τούτου, εναπόκειται επίσης μόνο στο αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο να εξακριβώσει αν η απόφασή του να διατάξει ένα τέτοιο μέτρο είναι σύμφωνη προς τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνει η Ένωση.

65 Εν προκειμένω, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της διαφοράς της κύριας δίκης που συνοψίζονται στη σκέψη 19 της παρούσας αποφάσεως, προκύπτει ότι το επίμαχο μέτρο διεξαγωγής αποδείξεων, ήτοι η εκταφή της σορού του φερόμενου πατέρα, σε συνδυασμό με τη λήψη δείγματος DNA για τη σχετική γενετική πραγματογνωμοσύνη, διατάχθηκε, αφενός, μόνο μετά την άρνηση των αναγνωρισμένων τέκνων του θανόντος να υποβληθούν στις αναγκαίες εξετάσεις για τη διενέργεια αιματολογικής πραγματογνωμοσύνης, βάσει της οποίας θα μπορούσε να διαπιστωθεί αν ο ενάγων της κύριας δίκης είχε γενετικά χαρακτηριστικά που αντιστοιχούν σε

εκείνα των εναγομένων της κύριας δίκης, και, αφετέρου, κατόπιν αιτήσεως των εναγομένων της κύριας δίκης να πραγματοποιηθεί γενετική εξέταση στη σορό του θανόντος πατέρα τους στον τόπο όπου έχει ταφεί.

66 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το άρθρο 7 του Χάρτη, το οποίο αφορά το δικαίωμα κάθε προσώπου στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, της κατοικίας του και των επικοινωνιών του, περιλαμβάνει, τουλάχιστον, τις ίδιες εγγυήσεις με εκείνες που προβλέπονται στο άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, δυνάμει του άρθρου 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, ως ελάχιστο όριο προστασίας (πρβλ. απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2024, Mirin, C-4/23, EU:C:2024:845, σκέψη 63 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

67 Κατά τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σχετικά με το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, το δικαίωμα στην ταυτότητα θεωρείται αναπόσπαστο μέρος της έννοιας της ιδιωτικής ζωής, το οποίο περιλαμβάνει επίσης το δικαίωμα ενός προσώπου να γνωρίζει την καταγωγή του και να απαιτεί την αναγνώρισή της. Συγκεκριμένα, κατά τη νομολογία αυτή, το συμφέρον των προσώπων που προσπαθούν να εξακριβώσουν την καταγωγή τους να λάβουν τις πληροφορίες που τους είναι απαραίτητες για να ανακαλύψουν την αλήθεια σχετικά με μια σημαντική πτυχή της προσωπικής τους ταυτότητας συνιστά ζωτικό συμφέρον, το οποίο προστατεύεται από την ΕΣΔΑ, έστω και αν το συμφέρον αυτό πρέπει να σταθμιστεί με το δικαίωμα τρίτων στο απαραβίαστο της σορού του θανόντος, το δικαίωμα σεβασμού της μνήμης των νεκρών καθώς και το δημόσιο συμφέρον προστασίας της ασφάλειας δικαίου [πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 13ης Ιουλίου 2006, Jäggi κατά Ελβετίας, CE:ECHR:2006:0713JUD005875700, § 38 και 39].

68 Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχει επισημάνει ότι η προστασία των συμφερόντων του φερόμενου πατέρα δεν μπορεί, αυτή καθαυτή, να αποτελέσει επαρκές επιχείρημα ώστε το πρόσωπο που επιδιώκει να διαπιστώσει την ύπαρξη γονικής σχέσης να στερηθεί των δικαιωμάτων του δυνάμει του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ. Έχει κρίνει ιδίως ότι, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων περιστάσεων εκείνης της υπόθεσης, η άρνηση ως προς τη μετά θάνατον διενέργεια γενετικής πραγματογνωμοσύνης, η οποία στηρίζεται στην έλλειψη ρητής και προηγούμενης συγκατάθεσης του φερόμενου ως βιολογικού γονέα, συνιστούσε αδικαιολόγητη προσβολή του δικαιώματος του προσφεύγοντος να γνωρίζει την καταγωγή του [πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 16ης Ιουνίου 2011, Pascaud κατά Γαλλίας, CE:ECHR:2011:0616JUD001953508, § 64, 65 και 68).

69 Όσον αφορά τους προβληματισμούς του αιτούντος δικαστηρίου σχετικά με τον σεβασμό του δικαιώματος στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια που κατοχυρώνεται στο άρθρο 1 του Χάρτη, από κανένα στοιχείο της δικογραφίας που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι, κατά τη στάθμιση των αντικρουόμενων συμφερόντων στην υπόθεση της κύριας δίκης, το Tribunale di Genova (πρωτοδικείο Γένοβας) δεν έλαβε δεόντως υπόψη το δικαίωμα αυτό.

70 Επιπροσθέτως, αρκεί η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, από κανένα στοιχείο δεν μπορεί να συναχθεί ότι πρόκειται για εξαιρετική περίπτωση, κατά την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 62 και 63 της παρούσας αποφάσεως, στην οποία το δικαστήριο εκτελέσεως βασίμως αμφισβητεί το γεγονός ότι το επίμαχο στην κύρια δίκη μέτρο διεξαγωγής αποδείξεων είναι σύμφωνο προς τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνει η Ένωση.

71 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 2020/1783, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των άρθρων 1 και 7 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε δικαστήριο

εκτελέσεως να αρνηθεί να εκτελέσει παραγγελία διεξαγωγής αποδείξεων διαβιβασθείσα κατ' εφαρμογήν του ως άνω κανονισμού από το αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο, το οποίο επιλήφθηκε διαφοράς με αντικείμενο γονική σχέση, προκειμένου να συλλεγεί αποδεικτικό στοιχείο που συνίσταται στη λήψη γενετικού δείγματος μετά την εκταφή της σορού του φερόμενου γονέα, με την αιτιολογία ότι κανόνας ουσιαστικού δικαίου του κράτους μέλους του δικαστηρίου εκτελέσεως απαγορεύει τη συλλογή τέτοιου αποδεικτικού στοιχείου.

Επί των δικαστικών εξόδων

72 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

Το άρθρο 12, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1783 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2020, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (διεξαγωγή αποδείξεων), ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των άρθρων 1 και 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

έχει την έννοια ότι:

δεν επιτρέπει σε δικαστήριο εκτελέσεως να αρνηθεί να εκτελέσει παραγγελία διεξαγωγής αποδείξεων διαβιβασθείσα κατ' εφαρμογήν του ως άνω κανονισμού από το αιτούν κατά τον κανονισμό δικαστήριο, το οποίο επιλήφθηκε διαφοράς με αντικείμενο γονική σχέση, προκειμένου να συλλεγεί αποδεικτικό στοιχείο που συνίσταται στη λήψη γενετικού δείγματος μετά την εκταφή της σορού του φερόμενου γονέα, με την αιτιολογία ότι κανόνας ουσιαστικού δικαίου του κράτους μέλους του δικαστηρίου εκτελέσεως απαγορεύει τη συλλογή τέτοιου αποδεικτικού στοιχείου.

(υπογραφές)